

Faglighed tak - ikke farver!

Henrik Jensen
Økonomisk Institut, Københavns Universitet

"Kommentar" i dagbladet *Information*, 10. juni, 2011, s. 24.

På det seneste har der her i bladet været en livlig debat om vismandsinstitutionen. Mange synes, at de økonomiske vismænd er "blå", går regeringens ærinde, m.m., og at institutionen derfor bør ændres, så vismændene bedre kommer til at repræsentere den politiske mangfoldighed. Kritikken fremføres af læsere, politikere, og forskellige professorer med varierende tilknytning til universitetsverdenen indenfor økonomi. Senest bringer Jesper Jespersen (JJ) en sønderlemmende kritik af vismændene grundet deres brug af DREAM-modellen og af økonomiuddannelserne i almindelighed grundet deres udstrakte brug af en lærebog af N. Gregory Mankiw (*Information*, 7. juni).

Kritikken baserer sig på JJs gamle travser om, at økonomer tilhører to skoler: De Mankiw/DREAM-baserede som er fuldstændig ude af trit med virkeligheden, og så de andre som er "realistiske" (eller hvad han nu kalder sig selv i dagens anledning). Som vanligt fremfører han i forbindelse med sin kritik intet om, hvad han selv har at byde på. Derimod koncentrerer han sig om fejlagtige og halv-perfide beskrivelser af, hvad vismænd og andre fagøkonomer beskæftiger sig med. Gerne på en måde der indeholder nogle saftige minus-ord, som kan dække over den manglende forståelse af moderne økonomisk teori og metode og deres anvendelser. Denne gang latterliggøres vismænd og Mankiw med betegnelsen "markedsfundamentalister". Sjovt nok drages Friedman ikke ind i denne omgang – det plejer ellers at give pote, men så kan Mankiw jo lige sættes i forbindelse med George W. Bush. Så ved vi da, hvor vi har ham!

Denne debatmetode er mig inderligt imod, men jeg resignerer, og giver igen af samme skuffe: Hvordan skal man kunne tage en kritiker af en økonomisk teoretisk metode alvorligt, når denne anerkender at DREAM modellen er en model for den langsigtede udvikling, og dernæst kritiserer dens anvendelighed fordi den danske økonomi ikke altid befinder sig dér? Det er som at afvise global opvarmning, fordi man ser en kold vinter. For at slå det helt fast: Moderne makroøkonomisk forskning indeholder nærmest ikke andet end bidrag til teoretisk og empirisk forståelse af hvordan markedsfejl påvirker f.eks. arbejdsløshed, budgetunderskud, indkomstulighed, boligbobler, m.m.m. samt bidrag til en afklaring af, hvordan den økonomiske politik bedst tilrettelægges i lyset af den forståelse. Jeg tror faktisk godt, at vismændene véd, at DREAM-modellen ikke er velegnet til analyse af arbejdsløshedsproblemer i den nuværende krise. Og hvis man absolut insisterer på at tale om økonomiske skoler, hvilket jeg aldrig gør, så er der nu nok flere end lige akkurat to! Heller ikke den fagøkonomiske verden er af "dem-mod-mig" typen. Muligvis forstår JJ faktisk godt alt dette, men muligvis undlader han at vise det, da han er ude i et politisk og ikke fagligt ærinde? Dette ville i og for sig kun gøre ondt værre.

Med henblik på, hvad der undervises i ved universitetsuddannelser i økonomi, så stoler jeg på, at man bedst overlader det til eksperter på området. Jeg ved godt, at Anders Fogh Rasmussen ved årsskiftet 2001/2002 gjorde os alle til eksperter, men jeg er af den gamle akademiske skole. Og dér vægter råd fra professorer ved institutioner der ikke udbyder en økonomiuddannelse ikke så tungt. Jeg blander mig heller ikke i den offentlige debat i, hvilken bog der skal bruges i psykologiundervisningen ved Roskilde Universitet.

At fremstille andres metoder fejlagtigt er én ting, noget andet er, hvis man ikke præsenterer et rimeligt alternativ. Og her leverer JJ som nævnt sjældent. Han begrænser sig som regel til udtalelser, som ikke altid tager udgangspunkt i empiriske sammenhænge (dvs. virkelighedens funktionsmåde), sjældent hænger logisk sammen, men hvis eneste kriterium er, at der kan findes støtte for dem i en bog skrevet for 75 år siden af en engelsk adels- og levemand, som ikke bekymrede sig om andet end den nære nutid (det er John M. Keynes' i øvrigt banebrydende "The General Theory", jeg hentyder til). Det er ikke overraskende, at JJ altid kritiserer økonomiske reformer, hvis gevinster ikke materialiserer sig øjeblikkeligt. Det vil også altid være populært i medierne.

Heldigvis lider De økonomiske Råds formandskab ikke af denne form for pseudovidenskabelig populisme, og heldigvis rekrutteres vismændene blandt dygtige fagøkonomer uden skelen til evt. partifarve. Deres analyser er derfor logisk sammenhængende, apolitiske, offentligt tilgængelige og danner derfor et brugbart udgangspunkt for en relevant akademisk debat. En sådan institution bør man værne om og ikke ændre på, hver gang nogle ikke lige kan goutere dens anbefalinger.

Henrik Jensen er professor i økonomi ved Københavns Universitet og er indrømmet inhabil i denne sammenhæng, idet han er kollega til to af de siddende vismænd og i perioden 1992-94 arbejdede som fuldmægtig ved Det Økonomiske Råd.